

חינוך ביתי בישראל

א. אדרי

המחלקה לחינוך, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, באר-שבע, ישראל

למושג חינוך ביתי הגדרות שונות, כולן מתייחסות לתופעה שבמסגרתה הורים נוטלים את האחריות על חינוך ילדיהם ומחנכים אותם במסגרת ביתית. מטרת המחקר היא להשוות את ההישגים הלימודיים והכישורים החברתיים של ילדי חינוך ביתי וילדי חינוך בית ספרי.

במחקר השתתפו 50 ילדים בגילאי 6 עד 11 והוריהם. מחציתם למדו במסגרת המוגדרת כחינוך ביתי. לצורך המחקר נבחנו הילדים אינדיבידואלית, במבחני שפה, קריאה, חשבון ויצירתיות.

מחקרים רבים בתחום ההישגים הלימודיים הצביעו על כך שילדי חינוך ביתי מגיעים להישגים גבוהים יותר מילדים הלומדים בבית הספר (Blok, 2004; Collom, 2005). במחקר הנוכחי נמצא, כי לגבי רוב מדדי הקריאה היו הבדלים מובהקים לטובת הילדים בחינוך בית ספרי. לגבי רוב מדדי החשבון, בממד השפתי המשקף גם חשיבה מופשטת ("צד שווה") וכן בממד יצירתיות, לא נמצאו הבדלים מובהקים בין הקבוצות. לגבי מדד PPVT נמצאו הבדלים מובהקים לטובת ילדי החינוך הביתי.

מניתוח הממצאים עולה כי רוב המשפחות במחקר דגלו בחינוך חופשי ולפיכך הלימוד לא התבצע בהתאם למקובל בבית הספר. כמו כן, קריאה נלמדת בשלב מוקדם, עם הגעתו של הילד לבית הספר, ואילו הורים בחינוך ביתי האמינו שאין משמעות לגיל בו הילד רוכש את הקריאה. העובדה כי ברוב מדדי החשבון הגיעו ילדי חינוך ביתי להישגים שווים להישגי ילדי בית הספר, מצביעה על סביבת התפתחות טובה עבור ילדי החינוך הביתי. לעומת זאת השפה נלמדת אומנם בבית הספר אך לא באופן מובנה. ואכן, ילדים בחינוך ביתי השיגו בתחום השפתי הישגים גבוהים יותר או שווים לאלה של ילדים בחינוך הבית ספרי.

במחקרים שנערכו בתחום הכישורים החברתיים (Medlin, 2000), נמצאו ממצאים שאינם חד משמעיים ולכן השערת המחקר הייתה כי לא ימצאו הבדלים בכישורים החברתיים בין ילדי החינוך הביתי לילדי החינוך הבית ספרי.

בהתאם להשערת המחקר, לא נמצאו הבדלים מובהקים בין ילדי חינוך ביתי לילדי חינוך בית ספרי. מניתוח הממצאים האיכותניים עולה כי הורים בחינוך ביתי היו מודעים לקושי במציאת חברה לילדיהם בחינוך הביתי ולפיכך השקיעו זמן ומאמצים במציאת חברה עבורם, לעיתים עד כדי מעבר דירה למקום בו מתגוררות משפחות חינוך ביתי נוספות. כמו כן, בסדר יומן של המשפחות שולבו חוגים, מפגשי קהילת חינוך ביתי, טיולים ומפגשי חברה אחרים, אם כי לא בהכרח בכל יום.

ביבליוגרפיה

- Blok, H. (2004). Performance in Homeschooling : An Argument Against Compulsory Schooling in the Netherlan. *International Review of Education*, 39-52.
- Collom, E. (2005). The Ins and Outs of Home Schooling. *Education and Urban Society*, 307-335.
- Medlin, R.G. (2000, April). Home Schooling and the Question of Socialization. *Peabody Journal of Education*, 75 (1,2), 107-123.